

Werkbijeenkomst effectindicatoren 1 november 2023

Deelnemers

Fractie	Aantal zetels	Aantal deelnemers	Namen deelnemers
Lokaal Liberaal	7	-	
VVD	5	1	Bas van Schaik (vanaf 19:35 uur)
D66	4	1	Mark Tasche
GroenLinks	3	-	
Streekbelangen	3	-	
CDA	3	1	Sarah van Lindenberg-Hess
PvdA	1	2	Lukas Burgering André Kooij (commissielid)
CU/SGP	2	1	Ike Roetman
Samen Stichtse Vecht	1	-	
Het Vechtse Verbond	1	-	
BVNL	1	-	
SP	1	1	Tineke de Vries
Nieuw Links	1	-	
Totaal	33	7	

Bestuurlijk en Ambtelijk aanwezig

College B&W: Dick Polman

Ambtelijk: Dennis van der Graaf

Griffie: Bianca Espeldoorn, Jacqueline Willenborg

Voorzitter: Lukas Burgering

Afmeldingen ontvangen van: Peter van Dam, Riëtte Habes, Marieke Versloot, Marja van Gaalen en Sophia Jeddoui.

- 19.30 – 19.35 Opening
- 19.35 – 19.45 Afronding **richting gevend** gesprek concept uitgangspunten monitoren maatschappelijke effecten
- 19.45 – 20.30 **Verdiepend gesprek** monitoren maatschappelijk effect opgave voldoende betaalbare en passende woningen
- 20.30 – 20.45 **Inventarisatie** thema's monitoring met effectindicatoren
- 20.45 – 20.55 Afspraken vervolg proces
- 20.55 – 21.00 Afsluiting

Afronding **richting gevend** gesprek concept uitgangspunten monitoren maatschappelijke effecten

De vraag is of iedereen zich nu kan vinden in de concept uitgangspunten, die zijn aangepast met de input van de vorige bijeenkomst (zie het verslag van 3-10). De uitgangspunten worden in het uiteindelijke raadsvoorstel verwerkt. Ike wil een evaluatiemoment toevoegen, evalueren effecten van de uitgangspunten (systematiek) en evt. bijstellen. Dennis zegt dat er volgens het plan van aanpak een evaluatiemoment is gepland in 2025, dan is in 2024 de hele cyclus een keer doorlopen.

Er is nog aandacht voor de verschillende begrippen effect- prestatie-, topindicatoren en verplichte indicatoren die we hanteren in de uitgangspunten.

- Effectindicatoren: de outcome, het effect dat je met beleid wilt bereiken (veelal lange termijn doelen).
- Prestatie indicatoren: de output, de geleverde prestaties, uitgevoerde activiteiten
- Topindicatoren: de set van indicatoren (effect en prestatie) die de raad vaststelt om de gewenste maatschappelijke effecten te volgen.

- Verplichte indicatoren: de door de wetgever verplicht¹ gestelde indicatoren die gemeenten in de begroting en jaarrekening moet presenteren.

Er wordt meegegeven om definities toe te voegen aan de definitieve uitgangspunten in het raadsvoorstel.

De aanwezigen gaan akkoord met de concept uitgangspunten.

Verdiepend gesprek monitoren maatschappelijk effect opgave voldoende betaalbare en passende woningen

Dennis geeft een korte presentatie waarin aan bod komt: de doelomschrijving, de doelenboom en vanuit welk perspectief kijken we naar prestaties en effecten. Vanuit het perspectief van de gemeente, vanuit de (maatschappelijke) partners of vanuit het gehele netwerk waarin we samen werken. Vervolgens is een verdiepend gesprek gevoerd aan de hand van concrete (eigen en anderen) voorbeelden om tot een gedeeld beeld te komen van hoe dit in de praktijk kan werken.

- In het Coalitieakkoord zijn 6 opgaven, als hoofddoel, benoemd. Deze opgaven hebben een plek in de bestaande programma's van de beleidsbegroting. De opgaven kennen onderlinge afhankelijkheden.
- In de beleidsbegroting is per opgave een doelomschrijving opgenomen, zijn activiteiten benoemd, zijn relevante beleidskaders die bijdragen aan het doel benoemd en zijn 'mijlpalen' geformuleerd. De mijlpalen geven (op hoofdlijnen) aan wat we dat jaar willen afronden als activiteit. Daarnaast is op programmaniveau het budget (wat mag het kosten) dat beschikbaar is inzichtelijk.
- Met effect- en prestatie-indicatoren proberen we de effecten van het beleid en de prestaties meetbaar te maken waar dat mogelijk is. Hierbij is relevant vanuit welk perspectief we kijken. De gemeente bouwt zelf geen woningen, maar stelt beleidskaders, stelt bestemmingsplannen vast en geeft omgevingsvergunningen af. Projectontwikkelaars en woningcorporaties bouwen woningen. Zien we het aantal gebouwde woningen nu als een prestatie (ja vanuit perspectief van de ontwikkelaar, maar vanuit perspectief gemeente?) of zien we dit als een effect van het gemeentelijk beleid (vanuit perspectief gemeente)?
- We onderscheiden de P&C cyclus (jaarlijkse cyclus van kadernota, begroting, berap en jaarrekening) en een beleidscyclus (vaststellen van een beleidsdocument / visie, uitvoeringsprogramma, uitvoering, en evaluatie). De P&C cyclus doorlopen we ieder jaar waarin alle beleidsdoelen op hoofdlijnen in onderlinge samenhang integraal worden afgewogen en waarin we keuzes maken en prioriteiten stellen aan de hand van de beschikbare financiële middelen. In de beleidscyclus worden hoofddoelen concreter en diepgaander vertaald in beleid en onderliggende subdoelen.
- Randvoorwaarde om te komen tot effect- en prestatie-indicatoren is dat we helder en concreet maken welk doel we nastreven. In de verschillende documenten (zoals coalitieakkoord, beleidsbegroting, beleidsdocumenten, zoals nota's en visies) zijn teksten opgenomen die onze doelstellingen beschrijven en voorwaarden stellen voor de uitvoering. Aan de hand van enkele voorbeeldteksten voor de opgave voldoende betaalbare en passende woningen hebben we gekeken of die teksten concreet en eenduidig genoeg zijn om tot meetbare indicatoren te kunnen komen. Alleen in de woonvisie staan onder het kopje 'WAT WIL STICHTSE VECHT' 10-tallen teksten opgenomen met omschrijvingen van (sub)doelen m.b.t. thema's zoals betaalbaarheid, een huis voor iedereen, wonen met zorg voor ouderen, leefbaarheid en veiligheid en duurzaamheid. Dit vraagt om in de toekomst bij het formuleren van onze doelstellingen al concreet stil te staan bij de doelenboom (aan welk hoofd- of subdoel draagt dit beleidsdocument, activiteit of project bij), de concreetheid en/of meetbaarheid van de doelstelling (is het te vertalen naar een beperkte set van effect- en prestatie-indicatoren, voor zover die nog niet al zijn bepaald op een hoger liggend doel).

¹ In het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) Provincies en Gemeenten is opgenomen dat de beoogde maatschappelijke effecten (art. 8 lid 3 sub a) én de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd (art. 25 lid 2 sub a) ten minste worden toegelicht aan de hand van de bij ministeriële regeling vast te stellen beleidsindicatoren (op dit moment circa 36 verplichte indicatoren).

In het vervolg van het gesprek is verdieping gezocht op mogelijke indicatoren die passen bij de opgave voldoende betaalbare en passende woningen. In de presentatie zijn een aantal voorbeelden opgenomen van beschikbare indicatoren op Waar staat je gemeente. Het gesprek is gevoerd aan de hand van een 'voorbeeld' van mogelijke indicatoren (pag. 15 van de presentatie). Het blijkt toch lastig om goede effect- en prestatie indicatoren te definiëren, die aansluiten op de doelen die we nastreven. De indicatoren zijn geen doel op zichzelf, maar het gaat om de uitgangspunten die we vooraf veronderstellen over causaliteit tussen de activiteiten die we gaan doen en het effect dat we verwachten. Achteraf gaat het om een beoordeling over of we het verwachte effect daadwerkelijk zien (als we alle activiteiten hebben gedaan) en een duiding bij of er mogelijk andere zaken het effect beïnvloeden. Het geheel van doelomschrijvingen, activiteiten, mijlpalen, budget en effect- en prestatie-indicatoren vormen de set aan informatie die de raad jaarlijks in de P&C cyclus beschikbaar heeft om tot een oordeel te komen over de effectiviteit van het gevoerde beleid. En om bij de begroting en jaarrekening het goede gesprek te voeren met het college (waarop is college aanspreekbaar?) en binnen de raad over al dan niet bijstellen van beleid. Bij evaluaties van visie en beleidsdocumenten zal een diepgaandere evaluatie plaatsvinden in de beleidscyclus (eens in de 6 tot 8 jaar).

Tijdens het gesprek ontstond een 'gedeeld beeld' met elkaar over hoe e.e.a. kan werken. Vervolgens kwam nog wel de vraag: kunnen we dit dan ook bij projecten doen? Daarbij gaf Dennis aan een project een activiteit is en geen doel op zich. De vraag is dan ook aan welk hoofd- of subdoel draagt een project bij, hebben we voor dat betreffende doel al effect- en prestatie-indicatoren vastgesteld? Inzicht in en scherpere op waar we in de doelenboom zitten (hoofd- / sub doel / activiteiten die bijdragen aan realisatie van de doelen, mijlpalen) is van belang.

De vraag is op welk niveau gaan we indicatoren vaststellen, uitgaande van de 6 opgaven in het coalitieakkoord op de hoofddoelen van deze opgaven en enkele overige bestuurlijke prioriteiten of op het niveau van een of meer subdoelen? Of per beleidsvisie / beleidsdocument? We hebben al geconstateerd dat er veel onderlinge afhankelijkheden zijn: meerdere visies en beleidsdocumenten dragen bij aan één (sub)doel van een bestuurlijke opgave. Eén visie / beleidsdocument kan ook bijdragen aan meerdere (sub)doelen van meerdere bestuurlijke opgaven. In de opzet van de Beleidsbegroting 2023 en 2024 zijn doelomschrijvingen en activiteiten gekoppeld aan de zes opgaven uit het coalitieakkoord.

Er is behoefte om aan de hand van het voorbeeld 4 of 5 van dit soort 'doelenbomen' op te stellen en een beperkte set van (concept) effect- en prestatie-indicatoren uit te werken en deze nog in een vervolgbijeenkomst te bespreken, voordat een raadsvoorstel wordt opgesteld. Aan de hand van deze uitwerking kan dan nog beoordeeld worden of dit voldoet aan de verwachtingen.

Het gaat om de rollen, welk gesprek wil de raad met het college voeren. In de p&c cyclus moet de raad de informatie krijgen om de kaderstellende en controlerende rol te kunnen vervullen.

Inventarisatie thema's monitoring met effectindicatoren

De fracties geven aan wat voor hen belangrijke thema's zijn bij het verder nadenken over het monitoren van effecten en indicatoren (sommige onderwerpen door meerdere fracties benoemd):
CDA: veilige wegen algemeen, digitale veiligheid, woningnood, toegankelijkheid (inclusie), versterken samenlevingsgevoel sociale cohesie, maatschappelijke betrokkenheid.

D66: going concern dienstverlening inwoners, wonen, woonzorgvisie, duurzaamheid, wmo / jeugd / ouderenzorg / TIM.

VVD: veiligheidsbeleving inwoners- echte veiligheid, veiligheidsgevoel, versterken samenleven / maatschappelijke cohesie.

CU/SGP: fundament op orde organisatie en financiën, vermogen van de organisatie om zichzelf te verbeteren, versnelling wonen, passende zorg en ondersteuning tevredenheid.

PvdA: sluit zich aan bij genoemde thema's

SP: passende zorg en ondersteuning, wachtlijsten zorg, terugdringen armoede, geen overschotten gereserveerde gelden (uitputting), energielabel B of beter.

Afspraken vervolg proces

- Verslag van de bijeenkomst en de presentatie delen op Raadsinformatiesysteem
- Vervolg bijeenkomst in de vorm van een informatieve commissie (1^e kwartaal 2024): algemeen inleidend deel, voor degenen die niet bij deze sessies aanwezig waren, en

vervolgens een concrete uitwerking van een set indicatoren op 1 onderwerp hoe de jaarrekening er dan uit gaat zien, ambtelijk zal men hiervoor een voorstel maken

- Nadenken over onderweg bijsturen op systematiek (hoe werken de uitgangspunten in de verdere uitwerking van concrete set indicatoren op 1 onderwerp? Nog aanscherping nodig op de uitgangspunten?)
- Intentie om in de jaarrekening 2023 of in een losse bijlage bij de jaarrekening 2023 een proefverantwoording met effect- en prestatie-indicatoren en duiding te voegen voor minimaal 1 thema. Randvoorwaarde is dat we in Q1 2024 dan wel overeenstemming hebben over op welk thema en met welke indicatoren we dan voor dat thema hanteren. Anders schuift een eerste verantwoording met effect- en prestatie-indicatoren door naar de jaarrekening 2024.

Afsluiting

De voorzitter sluit de bijeenkomst om 21:07 uur en bedankt iedereen voor zijn inbreng.